

TALOUSNEUVOSTO

5.10.2022

Kokousmuistio 6/2022

Aika	5.10.2022 klo 10.00–11.30
Paikka	Säätytalo sali 23
Läsnä	Marin Sanna, puheenjohtaja Andersson Li Henriksson Anna-Maja Häkämies Jyri Jalonen Markku Karhunen Minna Lintilä Mika Marttila Juha Ohisalo Maria Palola Antti Pentikäinen Mikael Skinnari Ville Tuppurainen Tytti Birol Fatih (at.) Haapajärvi Henrik (at.) Majanen Juha (at.) Kaukoranta Ilkka (at.) Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 10.00 ja totesi aiheena olevan *Energiakriisi ja siihen vastaaminen*. Aiheesta alustaa Kansainvälisen energiajärjestö IEA:n pääjohtaja Fatih Birol.

Pääministeri totesi Eurooppaa koettelevan poikkeuksellisen energiakriisin, jonka taustalla on Venäjän EU:iin kohdistama taloudellinen sodankäynti. Lyhyellä aikavälillä tarvitaan toimia, joilla yritysten ja kotitalouksien energian saanti voidaan turvata. Pidemmällä aikavälillä tarvitsemme enemmän investointeja uusiutuvaan ja päästöttömään energiaan sekä mm. yhteisiin eurooppalaisiin siirtoverkkoihin ja energian varastointitekologiaan. EU:n energiariippuvuus Venäjältä on katkaistava. Vaikka nämä toimet ovat vaativia, ne auttavat meitä myös saavuttamaan ilmastotavoitteet ja ekologisesti kestävämmän tulevaisuuden.

2 Energiakriisi ja siihen vastaaminen

Fatih Birol tarkasteli esityksessään globaalien energiemarkkinoiden tilannetta ja näkymiä, Euroopan akuuttia energiakriisiä ja Suomen energiapolitiikkaan liittyviä ratkaisuja. Hän

korosti käsillä olevan historiallisen ja ensimmäisen aidosti globaalin energiakriisin. Kriisiin liittyen vallalla on väärinkäsityksiä, jotka on tärkeää oikaista. Kasvaneista energiatuloista huolimatta Venäjä ei ole hyötynyt kriisistä, vaan on päinvastoin menettänyt tärkeimmän asiakkaansa eli EU:n. Vihreä ilmastopolitiikka ei ole syytä kriisiin, eikä se tule myöskään kärsimään vaan päinvastoin hyötymään kriisistä, koska kriisi voimistaa vihreän energia-tekniikan siirtymää globaalisti.

Energiakriisistä selviytyminen tulee vaatimaan Euroopassa maiden välistä solidaarisuutta energian riittävyyden varmistamiseksi. Maiden itsekäs toiminta heikentää EU:n kykyä selvitä kriisistä. Edessä olevan talven ohella myös sitä seuraava talvi tulee olemaan energian riittävyyden osalta hyvin haastava. Suomen ilmasto- ja energiapolitiikan linjaukset on pantu merkillä ja ne ovat inspiroineet myös muita maita. Uuden ydinvoimalan onnistunut koekäyttö on positiivinen uutinen. Ydinvoiman merkitys tulee globaalistikin kääntymään uudelleen kasvuun.

3 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Kiinan talouden elpymisen ennakoidaan lisäävän sen energian ja kaasun kysyntää lähitulevaisuudessa. Tämä on yksi tekijä, joka vaikeuttaa varautumista talveen 2023–24. Kokonaan uusia kaasulähteitä ei ehditä ottaa käyttöön ennen sitä.
- Koska energiakustannukset ovat merkittäviä erityisesti valmistavassa teollisuudessa, energiahintojen nousu uhkaa heikentää teollisuuden kilpailukykyä erityisesti Euroopassa. Keinoja tämän estämiseksi on syytä pohtia.
- Energiayritysten ns. wind fall -voittoja tulisi verottaa ja ohjata verotuotot tukemaan vihreää siirtymää sekä pienituloisten kotitalouksien selviämistä.
- Myös kotitalouksia on syytä tukea, mutta laajamittaisen tuen sijasta tulisi suosia tukia, jotka on kohdennettu vain niitä eniten tarvitseville.
- Maiden välinen solidaarisuus energia-asioissa on toistaiseksi toteutunut heikosti EU:ssa. Solidaarisuutta voitaisiin edellyttää myös tärkeimpien energian tuottajamaiden taholta.
- Energiainiukkuuden jatkuminen tarjoaa populistisille ryhmille mahdollisuuden syyttää kriisistä hallituksia. Tämä voi aiheuttaa yhteiskunnallista levottomuutta.
- Kauppapolitiikka, julkiset hankinnat ja standardointi eivät kaikilta osin tue mahdollisuuksia kehittää ja markkinoida vihreää teknologiaa.
- Suurten ydinvoimalahankkeiden ongelmana on ollut niiden suuri pääomatarve ja rakentamisen pitkä kesto. Olemassa olevien voimaloiden käyttöikää pyritään pidentämään. Pienemmät uuden polven ydinvoimalat tulevat yleistymään.

4 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti alustajaa ja jäseniä erinomaisesta keskustelusta. Talousneuvoston seuraava kokous pidetään keskiviikkona 7.12.2022 klo 12.00–13.30. Aihe vahvistetaan myöhemmin. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri